

Disputatio medica inauguralis de suppressione menstruorum

<https://hdl.handle.net/1874/343270>

DISPUTATIO MEDICA
IN AUGURALIS,
DE
SUPPRESSIONE
MENSTRUORUM,

QUAM,
AUSPICE DEO OPT. MAX.
Auctoritate Magnifici D. Rectoris,
JOANNIS GEORGII GRAEVII,
Politices, Eloquentiae & Historiarum Professo-
ris Ordinarii.

NEC NON
Amplissimi Senatus Academici Consensu, Nobilissimaeque
Facultatis MEDICAE Decreto
PRO GRADU DOCTORATUS
Summisque in MEDICINA Honoribus & Privilegiis
rite & legitime consequendis,
Eruditorum examini subicit
SAMUEL CLAY, ANGLUS.
A. D. 20. Aug. horis locoque solitis.

ULTRAJECTI,
Ex Officina FRANCISCI HALMA, Academiae
Typographi, clō lōc xc.

P A T R I Æ,
C O G N A T I S,
E T
A M I C I S

*Hanc suam Disputationem
Inauguralem*

Dicat Dedicatque

SAMUEL CLAY,

Auth. & Respond.

Ex Officina FRANCISCI HALMA, Academicæ
Typographi, c. 1. p. 10.

P R O O E M I U M.

Um de componenda Disputatione Inaugurali sollicitus essem, & in evolvendo Morborum Catalogo versarer, ut materiam aliquam mihi eligerem: ecce tanta morborum utrumque similiter sexum humani generis affligentium occurrebat cetera, ut ea circumcirca quasi stipatus, quo me verterem aut quem casum seligerem, prima fronte non apparuit: Sexus vero tandem muliebris proclivitas ad certos morbos in propatulo fuit. Sicut enim viri suos patiuntur manes, ita & femine, licet autem haec variis à natura sint exornata dotibus, inter quas, venusta corporis & membrorum compositio, atque elegantia tam excellit, ut (suaviter sic canente Anacreonte) Et flamma cedat illi, ferrumque si qua pulchra est: propterea tamen à morbis adeo non sunt immunes, ut non solum iis, quos cum viris habent communes, sed etiam Sexui suo propriis frequentissimè laborant. Heu, quot variis casibus, quot discriminibus vita obnoxia sunt miserae mulieres! Quot in tenera muliebris sexus corpora, mollesque habitus serviunt mala, structuram eorum multoties invertentia, si non penitus evertentia, & corruptentia? Qualem Tyrannidem agat in eas tempore Virginitatis Chlorosis, ipsa testantur miserae. Quantis vero malis sunt exposita maritatae? Tempore impregnationis adsunt insolitarum rerum desiderium & appetitus, nunc nauseabundus earum ventriculus respuit cibum, nunc spasmodicè afficitur & evertitur, hinc vomere coguntur, vel toto die, vel statis quibusdam diei horis, ultimis dein impregnationis mensibus, dum fetus fortiori jam gaudet motu atrocissimos experiuntur dolores, & in partu de vitâ ipsâ periclitantur. Nec adhuc hic subsistit malorum

finis est Puerpera omnem Charybdem sese evasisse & planè evitasse jam
 (scil. post partum) confisa, eheu! in Scyllam haud raro unam alteram-
 ve deplorabilem incidunt, puta in Inflammationem Mammarum, Fe-
 brem lacteam, Dysenteriam &c. Complures profecto & serè infiniti
 sunt morbi, quibus delicatula teneraque Virgines aequae ac mulieres,
 meliori sorte dignae, macerari cruciarique solent, quod facile patebit,
 si nostris modo oculis morborum seriem cerneremus, quam Riverius
 exceptis ceteris, ratione solius Uteri, extendit ad sexcentos. Et Hipp.
 in princip. l. 2. de morb. mulier. partem illam, cujus vitio tam saepe
 agrotare solent (uterum intelligimus) non absque causa, πάντων τῶν
 γυναικῶν αἰτίας, omnium morborum muliebrium causam (scil. vel
 efficientem vel materialem s. subjectum) pronuntiavit. Et certè uti
 numero quin nimium multa, sunt mulierum agritudines, sic etiam sunt
 periculosa, atque curatu difficilia, licet extent de earum morbis tracta-
 tiones variae, tamen vix ullam absolutam inveniemus: unde est quod
 foemina de nobis conqueruntur, & cum Sorano exclamant: O ma-
 le occupatum virorum genus, occidimur nos, non mori-
 mur, & ab illis, qui inter vos peritissimi existimantur, per-
 peram curatae, vos vero de qualibet vel levissima vestra-
 rum affectionum, libros, ex libris facientes Bibliothecas
 voluminibus oneratis, de nostris interea diris ac difficil-
 mis cruciatibus, nulla vel exigua, & ea quidem satis osci-
 tanter, mentione facta. Non est autem mihi animus omnes mor-
 bos mulierum in Scenam nunc producere, adeoque de hisce conscribere
 tractatum: sed potius ex tanta horum varietate & numero, unum
 duntaxat affectum, in Disputationis gratiam seligere. Quandoqui-
 dem vero menstruorum Suppressio, gravissimorum morborum fecun-
 dissima est mater, & multorum infortuniorum semina in totum cor-
 pus spargit, ita ut monente Galen. lib. 15. de loc. aff. c. 6. commu-
 nique Practicorum suffragio, & sententiâ, in quovis mulierum affectu
 p. n. ad uteri excretionem, menses scilicet, semper diligenti studio re-
 spicere oporteat. Hâc de causâ Suppressio Menstruorum, jam præ
 ceteris habendam duxi rationem, quò hujus naturâ & causis probe
 investigatis, faciliorem aequae ac saluciosem, tum presentis, tum alio-
 rum, hinc dependentium malorum curationem sperare non modo,
 verum etiam peragere liceat.

DISPUTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

Suppressione Menstruorum.

THESIS I.

Ntequam ad ulteriorem affectus hujus & exactiorem analysin faciamus progressum, operæ prætium erit, in ipso principio verbum unum aut alterum de naturali Sanguinis Menstrui evacuatione, præmittere.

II. De nominibus & appellationibus variis menstrui fluxus imprimis dicendum est. Hujus itaque sanguinis profluvium Græci ἐμμήνια, Latini Menses, Menstrua &

Menstruum sanguinem vocant. Menstrui verò nomen non à propria substantiâ, sed ab accidenti inditum est, quod singulis mensibus ejus excretionem natura molitur. Nostrates mulierculæ honestiore ac vericundiore vocabulo flores (Anglice *Flowers*) nominant. Non immeritò forsàn ingeniosus quispiam de hujusmodi onomatopæiâ sciscitabitur. Cui primo responsum velim, ideo flores nuncupari quoniam in ipso primo juventæ flore apparent. Secundò quod veluti arbor, è qua flores erumpunt, non sterilis, sed sæcunda censetur: ita mulier illa sæcunda audit ut plurimùm cui Menstrualis Catharsis debito modo, tempore, ac mensura accidit. Flores insuper vocari possunt, quod floridus hic sanguis non fæturus esse debeat. Vel tandem, si mavis appelles flores, quod floridas puellas sanguineus ille reddat fluxus, quod adèò verum est, ut quæ illo de fraudantur compendiò labantur in Chlorosin, Cachexiam, Phthysin, Hydropem, & similes non minus perniciosas quam deformes ægri-tudines, formam videlicet, speciem atque omnem vitæ floridum decorem deturpantes, ac destruentes.

III. Quid autem sanguis Menstruus est , cuique a otissimum autumo , nempe est sanguis in muliere superfluus , qui singulis præter propter Mensibus per Uteri vasa expurgari solet , quando mulieres nec lactent , nec Utero gestent , exempla tamen confirmant , & in contrarium testantur lactantes & Utero gestantes Menstrua habuisse , sed ut plurimum hoc evenit cum sætus detrimento secundum Hipp. Aphor. 60. l. 5. *mulieri si Utero gerenti purgationes eam , sætus bene valere fieri non potest.*

IV. Menses in salubribus & bene temperatis corporibus virginum fluere incipiunt in hisce borealibus regionibus , plerumque circa annum ætatis 14. & fluere desinunt , anno ætatis 50. verum hæc regula sæpè fallit. Nam pro ratione temperamenti , victus & vitæ genere aliis citius , aliis tardius fluere incipiunt & desinunt.

V. Ordinario menstruatio procedit cum aliqua corporis perturbatione præcedanea , menstruandis molesta , idque in lumbis præcipuè.

VI. Viæ per quas prædicta evacuatio contingit , sunt rami , ex arteriis seminalibus (antequam vasa præparantia constituent) oriundi , & totum Uteri corpus , sed fundum præcipuè perreptantes , atque etiam arteriæ , quæ ab Aortæ ramis hypogastricis oriuntur , & Uteri collum , infimamque fundi partem perreptant. Veteres putaverunt sanguinem fluere per venas , sed hoc refellit sanguinis circulatio , nam venæ modo aliquid referunt , & arteriæ aliquid deferunt.

VII. Quantitas sanguinis Menstrui profluentis non est in omnibus æqualis , sed pro temperamenti ratione , in aliis plus in aliis minus excernitur. In genere tamen cum Hippocrate statuere possumus , uncias circiter octodecim singulis mensibus expurgari. Velim autem notatum , quod purgatio Menstrua ad ætatis usque vigorem augetur , florente jam ætate æqualis perseverat , vel parum aucta , aut diminuta , ætate jam declinante paulatim minuitur , donec omnino desinat.

VIII. Quantitatem in genere determinavimus , restat ut scrutemur , quibus qualitatibus sanguinem Menstruum laudabilem , præditum esse oportet. Requiritur itaque ut sit consistentiæ mediocris non nimis tenuis , nec crassæ. Odor omnis absit , color sit vividus & floridus , similis sanguini mactatorum recenter animalium ,

lium, is tamen pro temperamento, aliquo modo mutari potest. Quod modum effluxus naturalem spectat, Menstrua liberè debent effluere, & non habere sibi concomitantia gravia symptomata.

IX. Menstrua purgatio in omnibus non absolvitur iisdem determinatis diebus quibusdam enim per duos (quod Hippocratis tempore familiare fuit) aliis ad tertium, quartum, & quintum, & aliis diutius continuatur. Quod sanguis in aliquibus breviori tempore effluat, oritur, vel propter ejus superflui naturalem penuriam, vel propter viarum per quas effluit, amplitudinem, propter quam contingit, ut magis libere & citius effluere possit, quam aliàs: ac denique etiam brevius Menstrua fluunt iis, quæ corpus suum quotidie valdè exercent, quam quæ magis in otio vivunt; ratio est, quia hæ non tantâ copiâ sanguinis ad nutritionem corporis, indigent, (quam quibus continuè propter exercitiorum vehementiam fit partium consumptio) ac proinde plus sanguinis superflui generant, ad quem excernendum temporis spatium requiritur majus.

X. Maxima difficultas adhuc restat, quæ sit causa hujus singulis Mensibus excretionis, id profecto multorum torfit ingenia, & si quid fatendum est, fateri volumus, res sanè ardua est, causam invenire cur præcisè singulis Mensibus, sanguis ab Uteris vasis deponatur. Hos verò conceptus sequentes de eâ re, forte non omnino à ratione alienos accipiat benevolus Lector. Nimirum suppono quod Deus mirificus, humani generis, primum domicilium, voluit esse Uterum, & non ut generi humano propagando saltem, sed & ut conservet, & foveat conceptum semel factum, augeatque ad maturitatem usque debitam. Requirebatur propterea talis Uteri & vasorum ejus structura, quæ apta esset, quovis tempore, factæ conceptioni, conveniens suppeditare nutrimentum. Ideoque arteriæ (quarum ope semper ad corporis quavis partes nutriendas, Chylus, sive lactea nutritia, circulantium humorum pars alias pervenit) Uterinæ, plurimam partem ita fabricatæ extant, in Utero ad perfectionem perducto, & conceptioni idoneo, ut semper dispositæ sint conceptioni factæ suos implicare ramos, subtilissimos ab initio, ut sic cum umbilicalibus fetus vasis Placentam formare, communicatisque ita canaliculis, semper nutrimentum adducere valeant. Hoc sanè est negotium in
quo

quo omnis rei cardo vertitur, & hinc est, quod statuto tempore ad eò exactè redeat sanguinis Menstrui fluxus: neque ad lunarem quendam motum, aut fermentum aliquod Uterinum fermentationem singulis mensibus instituentem, velut inanes saltem conceptus, recurrere opus habemus, cum longè simplicius constituitur hoc opus. Dum enim Uteri plures arterias huic negotio destinatas, semper expectare oportet, conceptionem, atque huic ferè obviam quasi semper eundo, à sanguine scil. propulso, subtiles hæ arteriolæ excrescere opus habent; hinc sensim cumulus sanguis & arteriolas longius serpentes, & excrescentes tandem dilatat, & sibi effluenti rimas efficit: sicque sanguinis fluxum instituit: donec sic sensim majori copiâ excretâ, subtiles hæ arteriolæ in concinnos resilientes clauduntur rursus, de novo affluxum & repletionem expectantes & excrescentes, donec tandem conceptione facta, intentionem suam consequitur sanguis, nutrimento advehendo destinatus: ubi tum effluxus ille naturaliter emanet, & vel in integrum, vel pro parte: Lateralibus namque arteriis non omnino adhuc Placentæ implicatis, per tempus aliquando, conceptione facta; durat effluxus statuto tempore, donec tandem omnes in Placentam semper crescentem & auctam excurrunt, & ei implicatæ extant.

XI. His discussis, ordo nunc postulat, ut ad suppressionem Menstruorum deveniamus, & primo de Definitione. Suppressio Menstruorum, mihi est, sanguinis in scæminis ætatem justam habentibus, singulis Mensibus naturæ legibus ex Uteri arteriis effluere soliti, præternaturalis retentio.

XII. Propriè supprimi non dicitur sanguis Menstruus, nisi retineatur, quando naturæ lege fluere debet, sicut canis cæcus non est ante nonum diem, omnis enim privatio, intelligi debet de Subjecto apto, & tempore à naturâ præstituto. Nec enim puellis ante annos pubertatis, nec vetulis post annum quinquagesimum propriè suppressos Menses dixeris, nec de illis provocandis tunc cogitandum. Prioribus vasa sunt angustiora, & totus sanguis abit in corporis nutrimentum; Posterioribus calor imbecilior excrementa hæc, aut parcius generat, aut expellere non potest. Desunt quoque naturalitèr Menstrua prægnantibus post 40. diem, nam ad hunc usque diem, sine fætus offensione possunt esse Menstruales. At si postea menses illis fundantur, ferè impossibile est, færum esse

esse sanum (ut dixi in fine Thef. 3.) quia suo defraudatur genio. Lactantibus pariter absumentur, quia Chylus ex quo lac conficitur, copiose jam fluit in mammas ad fetus editi nutritionem, & ita sanguinis abundantia non generatur. De his Menstruorum suppressionibus hoc loco non loquimur, de affectu enim præter naturam tractamus, at in prædictis casibus, Menstruorum suppressio est naturalis, vacuatio verò omninò præter naturam.

XIII. Accedimus nunc ad causas explicandas, quia cognita, & remota causa, ipse affectus cognoscitur & removetur. Menstruorum itaque Suppressio oritur, 1. ab arteriis uterinis occlusis. 2. à sanguine justo crassiori vel ejusdem defectu.

XIV. Occluduntur arteriæ ex vitio naturæ dum vel nimis callosæ, vel minus idoneæ sunt, ut per eas sanguis fluere nequeat, scil. ex tumore, Scirrho, alioque vitio partis Uteri adjacentis, easque prementis.

XV. Crassior redditur sanguis à quolibet acido sanguinis fluiditatem tollente: Cui occasionem dat temperamentum frigidum & humidum. Aër frigidus & pluviosus. Cibi viscosi, duri, saliti, fumo indurati, acidi, frigidi, humidi, & noxii ex mala consuetudine in usum vel potius in abusum revocatis, ut sunt Creta, Carbones, Cespites & similia. Etiam hic suum symbolum conferunt vita otiosa, somnus nimius, tristitia, mæror &c. Defectus sanguinis fit à Chyli inopiâ à morbo prægresso gravi, Hæmorrhagiâ &c.

XVI. His præmissis, properamus ad signa tum Diagnostica, tum Prognostica. Diagnosin hujus affectus quod attinet, illa ex ipsius ægræ relatione mutuanda est, propterea semper diligentes esse debemus ut primum quod petimus ab ægrâ sit, an menstrua sint retenta nec ne? Deinde in prægressam victus rationem aliasque causas statim inquirere debemus. Sed proh dolor! eò nequitia devenere gravidæ meretriculæ, ut medicorum opem implorent, se pati suppressionem simulantes, quarum fraudem, ut detegere possint, & præcavere Medicorum filii, quædam signa quibus gravidæ, à Menstruorum Suppressionem patientibus, hic commemorare lubet.

XVII. Ac primo quidem Gravidæ naturalem ut plurimum retinet colorem, in aliis contra fædus & pallidus apparet, imò &

corpus aliquando propter diutinam suppressionem virefcit. Secundo, Symptomata quæ Gravidis in principio gestationis accidere solent, indies mitiora evadunt, aliis non item, in quibus indies graviora fiunt. Tertio, Gravidæ ut plurimum hilares sunt: aliæ contra mæstæ, vexantur nausea, ciborum fastidio, lumborum, scapularum, capitis dolore, atque totius corporis gravitate &c. Quarto, in Gravidis post tertium à conceptione mensem, motus infantis admotâ manu Ventri inferiori percipitur, quod in aliis neutiquam locum habet. Plura de hâc materiâ videri possunt, apud Cl. *Sennertum & Riverium* in Praxi eorum.

XVIII. Signis Diagnosticis elucidatis, jam progredior ad Prognosin. Primò notandum est, quod quibusdam fæminis perpetuus Menstruorum defectus, familiaris esse soleat, constante interim integra valetudine, in illis autem quibus semel fluere consueverunt menstrua & nunc rursus emanant, gravissimorum morborum, causa existant. Oriuntur namque inde Vertigines, capitis varii dolores, respiratio difficilis, Palpitationes cordis, & non raro graves & mirabiles convulsiones &c. imò Cachexia confirmata inde reddita, Hydropis tandem prodromus est: Sic & Gangræna, teste Fabr. Hildano, inde nonnunquam oritur, quæ tristem mortis Catastrophen accelerat. Hipp. l. 1. de morb. mulier. expurgationem Menstruorum sexto mense transacto irrevocabilem pronunciavit. Contrarium tamen exemplum apud ipsum occurrit Hippocr. lib. 4. Epidem. ubi ancillæ menses, qui per Sextennium erant suppressi, iterum fluere cæperunt. tum lib. 5. Epidem. ubi Gorgiæ uxori in larissa menses quatuor annis suppressi redierunt. Hinc Rodericus à Castro part. 2. lib. 1. de morb. mulier. c. 4. § 17. non debere legi, Affectionem hanc mense sexto reddi incurabilem, sed curatu difficilem monet.

XIX. Ordo nunc poscit, ut ad ipsam Curationem accedamus. Primo, itaque ante omnia Ventriculi Chylosi que corrigatur. Secundo, circulantes humores cruditate, crassitieque peccantes, & vasa uterina obstruentes, emendentur, & ad statum naturalem reducantur. Tertio, Medicamentis appropriatis Menses stimulentur, & fluere cogantur.

XX. Primario scopo ut satisficiamus, necesse est ut materiæ excrementiæ saburra in Ventriculo congesta, exterminetur, & de-
pra-

pravatam stomachi fermentum restituatur : in hunc finem primo præscribatur Vomitorium, præcipue si nausea, sapor ingratus ructusve acidi adsint, habito enim respectu ad vires, annot. Cl. Will. Vomitorium unum plusquam purgatio decies repetita prodesse solet, quod fieri potest, ex Croc. Metall. infus. Oxymel. simpl. vel ex rad. aut foliis Afari. Si verò ægra non facile vomat, purgans præscribatur, quod ex sequentibus vel similibus elegi potest ut Spec. Hier. picr. aut Diaturb. Pil. Cathol. Aloëphangin. Extract. Helleb. &c. additis salibus convenientibus, ut sale Artemis. Puleg. Succini, & ol. Sabinæ: vel Pil. Coch. minor. foetid. additis Castor. Diagyrd. Extract. Bryon. Chrystall. Tartar. vel ex Antimoniatis quæ in formam Pilul. pulv. vel cum aquis appropriatis in potionem redigi possunt : hæc quam non tantum profunt quatenus saburram in primis viis collectam evacuant, sed etiam quatenus intestina, partesque adjacentes irritando vasa obstructa magnâ eorum succussione factâ ab infartione liberant.

XXI. Ad secundam intentionem persolvendam partim à Chyrgiâ, partim à Pharmaciâ auxilia peti debent. 1. Ergo vena secetur si vires constant, maximâ si Plethora adsit. 2. Ad sanguinem crassum nimis incidendum, attenuandum & resolvendum, commendamus omnia aromatica, item salia lixivina, tam volatilia, quam fixa quæ si sudorifera & diureticâ vi simul prædita fuerint, talia per angusta vasorum orificia facilius ferantur plus præstabunt, illa tamen seligenda sunt, quæ quotidianâ experienciâ observamus in hoc vel illo affectu magis conducere; Qual. sunt Rad. Aristol. rotud. Angelic. Gentian. Imperator. Galang. Apii, Fœnic. Asparag. Ononid. Eryng. Petasitid. Bryon. Ireos nostrat. & Florent. Fol. Puleg. Maliss. Sabinæ, Salviæ, Artemis. Matricar. Dictamn. Cratic. Majoran. Rorismar. Menth. Rut. hortens. Calaminth. Montan. &c. Cign. Guajaci. Sassafr. Lign. Juniper. ut & cort. eorum, & Litri, Cinnam. Aurant. &c. flor. Croc. Oriental. Anthis, Cheiri, vel Leucoji, Sambuc. Matricar. &c. Sem. Levistic. Anis. Fœnic. Carvi, Nasturt. Dauc. Bacc. Laur. Junip. &c. Gum. Aloes, Myrrh. Galb. Sagapen. Asa foetid. Bdellium, Succinum &c. ut & Borrax Castoreum &c.

XXII. Tertia intentio fuit, ut Medicamentis appropriatis menses stimulantur & fluere cogentur, quæ partim à præcedenti

Theſi, partim hic peti poſſunt. Hic verò præſtantiffima ſunt, atque non ſatis extollenda, Medicamenta ignis ope præparata, non tantum enim facilius quam cætera ab ægris aſſumuntur, ſed etiam majori cum efficaciâ agunt. Sequentes Spiritus volatiles magni uſus ſunt, ex. gr. Spir. falis armoniaci aromatizat. Spir. Corn. Cerv. Fuliginis, Secundinæ humanæ, Liquor. C. C. ſuccinat. Tinct. Caſtorei, Elix. Proprietat. c. alkali, imprimis volatilis. Etiam hic Eſſentia Myrræ, & Sabinæ oleum, ſuas merentur laudes. Nec omittenda ſunt remedia Chalybeata, in hoc caſu plerumque maxime proficua, modo poſt eorum aſſumptionem corporis exercitia non negligantur.

XXIII. Poſſunt igitur ſub diverſâ formâ Medicamenta à nobis memorata præſcribi, prout ægra hoc vél illud appetat, ex. gr.

℞. *Infuſ. Croc. Metall. ℥vj.*

Aqua Puleg. Card. Benedict. an. ℥ſſ.

M. F. Vomitorium.

Vel

℞. *Rad. Aſar. ℥iſſ. Oxymel.*

Simpl. ℥j. F. Vomitorium.

XXVI. Ubi verò cruditates nimis tenaces Vomitoriorum vim eludere hariolamur, prius digeſtiva & alterantia præmittantur cum Marte combinata. Ex. gr.

℞. *Croc. Martis gr. xv.*

Salis Tartari gr. v.

Cinnam. Acut. ℥ſſ.

M. F. Pulvis.

XXV. Ad ſanguinis craſſitiem aut viſcoſitatem incidendam atque attenuandam, tale vinum Medicatum præſcribatur. v. gr.

℞. *Rad. Angelic. ℥ij.*

Galang. ℥ſſ.

Marricar. Rorimar.

Sabina an. Mſſ.

Bacc. Junip. ℥iſſ.

Sem. Dauci,

Lewiſtic. an. ℥ij.

Cinnam. acut. ℥iij.

Croc. Oriental. ℥ſſ.

Salis Tartari, ℥ſſ.

Incifa

Incisa & contusa indantur Sacculo cui in Cantharo affunde vini albi ℥ij. bibat ægra haustulum mane & vesperi ante pastum.

XXVI. Vino præcedenti vel simili, per tempus propinato, tum purgante quodam convenienti, humores crassi & viscosi rejiciantur. Ex. gr.

℞. *Pil. de Aloë lot.* ℥j.

Extract. Colocyuthid. gr. ix.

Ol. destill. Cinnam. Vel

Sabin. gutt. vij.

M. F. Pills, quarum repetitis vicibus, si opus, detur pro dosi ℥℥.

Corpore purgato, si plethora adsit, in Brachio vena secetur. Interim hæc venæsectio, non est instituenda instanti illo tempore, quo ægra solebat Menstruam pati evacuationem, sed octiduum ante illud tempus admitti debet.

XXVII. Instanti jam tempore fluxus, Balneum fiat ex herbis Uterinis aromaticis &c. v. gr.

℞. *Herb. Meliss.*

Orijan.

Rorismarin.

Sabinæ an. M℥.

Artemis.

Puleg.

Serpill. an. Mj.

Flor. Chamom.

Hyperic.

Centaur. min. an. P. iv.

Coque in s. q. aquæ pro Balneo, quod matutino tempore, ingrediatur, & commoretur ad horam in eo, herbæ duobus Sacculis includantur quorum uni supersedeat, altero foveatur venter inferior. Post Balneum vicinæ Uteri partes inungantur Oleo Fl. Cheiri, cum Oleo Bacc. Lauri, Sabinæ destillat. Spicæ &c. Aperiat vena Saphæna pedis utriusque die secundo, post egressum è Balneo.

XXVII. Deinde talia Medicamenta stimulantia præscribantur.

Ex. gr.

℞. Gummi Ammoniac. ℥℔.
Croc. Oriental. gr. v.
Trochisc. Alband. gr. iij.
Castor. gr. v. M. F. Pilula.

Vel

℞. Castor. ℥ij. Sal. Succin. ℥℔.
F. Pulvis, ad tres doses,
Capiendus ex Aqua Cinnamomi.

Vel

℞. Liquor. C. C. succinat. ℥.
Castor. cobobat. cum Myrrhâ,
Vel Tinct. Myrrhæ ℥℔.
Borrac. Vener. gr. xv.
Ol. Sabin. gutt. iij.
Syr. Artemis. ℥ij. F. Mixtura.

Vel

℞. Essent. Castor. Croc. an. ℥j.
Cape singulis diebus bis à gutt. xxx. ad l.

Vel

℞. Cinnam. ℥j.
Borrac. gr. x.
Ol. Cinnam. gutt. j.
F. Pulvis.

XXIX. In casu desperatissimo Chymici admodum extollunt
Suffitum Scor. Regul. Antimon. Ex. gr.

℞. Scor. Regul. Antimon. ℥℔.
Coq. in s. q. Lixiv. è
Cineribus Artemisæ, cum
ad Colat. hujus decoct. ℥vj.
add. vin. Malvat. ℥ij. Misc.

Silicibus vel ferro ignito duo cochlearia hujus liquoris affundantur, fumusque per infundibulum ab Utero accipiat. Possunt & institui Suffitus ex Sabinæ, Colocynthido, Myrrhâ, Styrace, aliisque similibus.

XXX. Hic etiam Pessi Uterini applicari possunt. Ex. gr.

℞. Rad. Helleb. Nigr.
Myrrh. rubr.
Sabine an. ℥j.

Ex

Ex pulverisatis cum Mucilagine Tragacanthi fiant Pessaria duo, quæ nodulo serico, excipiantur, & applicentur, sed diu haud retineantur, ne inflamment, aut exulcerent Vaginam Uteri. Si vero inflammatio aut exulceratio contigerit, optimum erit lacte aut Sero, aut Decocto leniente cum Butyro partem abluere, aqua rosar. plantag. album. ovi, ol. ros. viol. panno excepta, collo Uteri imponi possunt.

XXXI In Diæta, fugiantur carnes salitæ, fumo induratæ, Pices &c. ut & Lacticinia, fructus horarii, & similia, vel aciescentia vel actu acida, cibi sint incidentes & aperientes, condiantur cum Rhapsano rusticano, Petroselino, Nasturtio, Croco, feminibus carminativis &c. Potus sit Cerevisia benè defæcata, vel vinum tenue. Corpus modicè exerceatur, somnus non sit longus, alvus aperta sit, & fugiantur, animi Pathemata.

XXXII. Denique his omnibus frustra adhibitis Veneris usum moderatum & legitimum commendamus, imo nullum remedium hoc in casu est melius marito; Coitus enim, id, quod Medicamenta affectum plane reddere non poterunt, suppleat, quia primo, à mutuo cum viro congressu confricantur partes, spiritusque uberius in eas influunt, hinc dilatantur vasa, partesque obstructæ referantur & relaxantur. Secundo, ab eodem fonte spiritiosa Masculini feminis aura per poros Uteri & vasorum transiens, & ad massam sanguineam advolans, molem ejus exagitat, majoremque in eo fermentationem excitat. Hinc *Platerus* non sine ratione dixit, quod *Virgines pallide, & morbose, si tempore virginitatis menstruorum defectu laborant, si nubant, interdum prima nocte eorum fluxus commoueatur, & in certum ordinem, cum colore vivido, & incolumitate restituatur.*

XXXIII. His itaque auxilio divino ad finem perductis, Deo optimo maximo, pro hoc aliisque innumerabilibus beneficiis gratias agimus maximas, toto corde orantes ut studiis nostris quibus hactenus benedixit, impofterum benedicat, ut vergeant unice in nominis sui gloriam & honorem, proximique salutem; propterea huic Disputationi (quam præter expectationem excrevisse observo) finem impono verbis *Lipfianis: mihi quidem mens ubique bona, & si alicubi humana hac lingua aut calamus titubavit, ne asperè quæso nimis luam.*

CASTIS OMNIA CASTA.

COROLLARIA.

I.

Aloes stagnantem sanguinem reddit fluxilem.

II.

Diebus canicularibus purgare licet.

III.

Frigida omnia nervis inimica.

IV.

Chimie Studium Medico futuro necessarium est.

V.

Metalla probe præparata tuto Medicamentorum loco assumuntur.

VI.

Differentia inter Empyricum & Medicum in eo consistit quod Medicus ratione agat, Empyricus vero non.

F I N I S.